

comeon group

Till: Finansdepartementet

Skickat per e-post till:

fi.remissvar@regeringskansliet.se

matilda.hardange@regeringskansliet.se

Stockholm, den 17 januari 2022

Promemorian: Nya spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19 (Fi2021/04095)

Sammanfattning

ComeOn Group avstyrker förslagen i Finansdepartementets promemoria: Nya spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av sjukdomen Covid-19 i sin helhet.

Motiven bakom ställningstagandet är att ComeOn Group inte bedömer att regeringen i tillräcklig grad, med evidensbaserade fakta, har lyckats styrka att föreslagna åtgärder kommer att leda till en positiv effekt avseende konsumentskyddet. Tvärtom tyder bevis på att åtgärderna påverkar kanaliseringen och begränsar skyddet för spelarna. Bevis, å andra sidan, stödjer ståndpunkten att de verktyg som utvecklats för att skydda problemspelare på den licensierade marknaden fungerar bra.

Behov av nya spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19

ComeOn Group anser att regeringen inte tillräckligt har visat, genom evidensbaserade fakta, behovet av sådana nya åtgärder och den grund som hänvisas till i detta samråd är mycket tveksamt.

Motiven till de förslag som presenteras i promemorian, backas upp med stöd av Folkhälsomyndighetens rapport¹ vars slutsats bland annat är att omsättningen på spelmarknaden varit oförändrad under pandemin, men att ändringar inom olika spelformer förekommit genom minskat spel på landbaserat kasinospel och ökat spel på onlinekasino. En av slutsatserna i Folkhälsomyndighetens rapport är att även om smittskyddsåtgärderna mot covid-19 har inneburit en minskad tillgänglighet till en rad spelformer är andelen med problemspelare oförändrad, eller

¹ Folkhälsomyndigheten, Fördjupad analys av utvecklingen av spelproblem kopplat till spridningen av covid-19 - Återrapportering av ett regeringsuppdrag, 2021.

"möjligen" något högre än tidigare. Enligt ComeOn Groups uppfattning är det olämpligt att kombinera vaga uttryck som "möjligen" till en redan otillräcklig vetenskaplig grund, för att begränsa de licensierade aktörernas verksamhet på det sätt som förslagen ger upphov till.

Regeringen har inte kunnat styrka att de föreslagna åtgärderna i promemorian kommer att leda till ett ökat konsumentskydd. Det finns faktiskt mycket som talar för att de tidigare tillfälliga åtgärderna har haft direkt motsatt effekt och gjort det lättare för spelare med problem att spela mer, samtidigt som de licensierade spelbolagen har haft svårare att följa, identifiera och skydda problemspelare. Å andra sidan är omsorgsplikten i den svenska spellagen en av de starkaste och mest långtgående i internationell jämförelse. ComeOn Group anser således att spellagen, med rådande omsorgsplikt ger ett bra skydd i sin nuvarande version.

Promemorian refererar även till en ny studie² vars undersökning inriktas på vilken effekt den tidigare tillfälliga förordningen har haft för att begränsa olika typer av spelformer. Studien konstaterar bland annat att spelandet på onlinekasino utgör en stor del av det problematiska spelandet.

ComeOn Group ifrågasätter starkt att regeringen refererar till och använder som grund att en av forskarna bakom denna studie uttalat att förordningen har ett starkt signalvärde, även om det visar sig att åtgärderna inte haft avsedd effekt. ComeOn Group ifrågasätter också att få spelare har kommit upp i maxgränserna för insatser. ComeOn Group anser att det är tveksamt att tillmäta studien den vikt regeringen tycks ha lagt, för att motivera förslagen i promemorian. Särskilt som studien redovisar att dess begränsningar främst ligger i att all ingående data är självrapporterad och således kan påverkas av en viss upprepad partiskhet.³

Om regeringen istället hade vänt sig till branschen, andra forskare och spelberoendeorganisationer, hade en mer korrekt bild av läget kunnat förmedlas. ComeOn Group ifrågasätter därför starkt grunden till förordningen, då den delvis verkar baseras på ett uttalande utan faktabelägg. Detta står i stark kontrast till det som uttalades av Håkan Wall, (psykolog och forskare vid Karolinska Institutet, samt ledamot i Spelinspektionens styrelse) och Daniel Harre, (ordförande Spelberoendes riksförbund) i en intervju SR PI, Studio 1, den 5 januari 2022⁴, och av de data samt undersökningar som branschen besitter.

Det bör därutöver påpekas att Spelinspektionen har fått i uppdrag att utvärdera de tidigare åtgärderna, med en delrapport i mars 2022. ComeOn Group ifrågasätter därför varför regeringen har för avsikt att införa nya åtgärder redan innan denna rapport har färdigställts.

Effekter på kanalisering och spelarskydd

Regeringen hävdar att kanaliseringen varit relativt stabil under pandemin, dock utan att precisera aktuella siffror, utöver att den 2020 låg mellan 84-86 procent. ComeOn Group anser att det här finns anledning att erinra om att omregleringen genomfördes 2019, då med 90 procents kanalisering som

² Håkansson och Widinghoff, Changes of Gambling Patterns during COVID-19 in Sweden, and Potential for Preventive Policy Changes. A Second Look Nine Months into the Pandemic, 2021.

³ A.st., s. 15.

⁴ <https://sverigesradio.se/avsnitt/studio-ett-5-januari> (ca 1h och 11 min in).

också är det spelpolitiska målet. På bara ett år har kanaliseringen tappat mellan 4-6 procent. Covid spred sig över Sverige från februari 2020. De tillfälliga åtgärderna infördes juli 2020. Det går inte att dra slutsatsen att åtgärderna inte påverkat kanaliseringen 2020. Många bolag vittnar också om att kanaliseringen är avsevärt lägre i produktsegment som utsätts för hård konkurrens från olicensierade aktörer, nämligen onlinekasino. Den spelform som är i fokus för åtgärderna.

Faktum är att fler och fler problemspelare väljer att spela utanför den licensierade marknaden. Bolaget Spelfriheten AB vittnar om att 9 av 10 problemspelare som kontaktar dem redan är avstängda från spel genom det nationella avstängningsregistret, Spelpaus, och därmed kunnat fortsätta spela vidare hos olicensierade aktörer.⁵ Detta bör skicka två tydliga signaler. Ett, att de verktyg som utvecklats för att skydda problemspelare på den licensierade marknaden verkar fungera bra och två, att fokus bör ligga på att skydda de mest utsatta spelarna från att spela med de olicensierade aktörerna.

Tillfälliga spelansvarsåtgärder

Regeringen har sedan den nya spellagen trädde i kraft, den 1 januari 2019, varit tämligen aktiv i att föreslå ändringar på spelområdet. ComeOn Groups uppfattning är att det är riskfyllt att alltför snabbt och ofta komma med ändringsförslag, innan de fullständiga effekterna av lagstiftningen med säkerhet kan skönjas och rutinerna för de adresserade aktörerna till fullo har hunnit etableras.

Den temporära förordningen om tillfälliga spelansvarsåtgärder med anledning av covid-19 förlängdes vid två tillfällen och upphörde den 15 november. Att regeringen knappt 3 månader senare dels föreslår att en uppdaterad version, med stramare insättnings- och tidsgränser jämfört med dess föregångare ska börja gälla redan den 7 februari, dels inte tycks ha tagit i beaktande vilka tekniska utmaningar som licenshavare ställs inför i tekniskt hänseende, avseende att på kort tid programmera om system så att de är anpassade för de nya förslagen, resulterar i att ComeOn Group avstyrker de aktuella förslagen i sin helhet.

Lefteris Constantinou
Head of Sweden Compliance

⁵ https://www.mynewsdesk.com/se/spelfri_heten-ab/pressreleases/hur-har-utvecklingen-av-hjelpsoekande-foer-spelberoe_nde-sett-ut-under-pandemin-3080557